

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: כשרות דגים(ג)

ההפטרה: "ועמי תלואים" (הושע יא)

ה' כסלו תשפ"ה 1554 (שנה ל')

פרישת ויצא

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חזרה ויפגע במקום..." (כוז, י"א)

יעקב אבינו הולך מבאר שבע לחרן בדרך ארוכה מלאה סכנות גשמיות ורוחניות. בדרכו הוא עובר על פני הר המוריה, מקום המקדש מבלי שירמזו לו משמים כי יש עבורו מסר, נבואה. כשהגיע לחרן ערך חשבון נפש והרהור של חרטה עבר בליבו: "כלום יתכן שעברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ולא התפללתי בו?" ואנו כמה הרהורי חרטה עוברים בליבנו, על מעשים טובים שהיינו צריכים לעשות ולא עשינו או שלא נעשו כהוגן, ומה אנו אומרים? חבל ודי, בפעם הבאה נשלים. אך יעקב אבינו לא נהג כן!! הוא הסתובב כדי לחזור, הוא היה מוכן ללכת את כל הדרך הארוכה חזור, להסתכן במפגש מסוכן עם עשיו ובלבד כדי לתקן!

ואז קפצה לו הדרך... וזכה למחזה נבואה ולהבטחות נשגבות ומדוע? משום שהיה מוכן לחזור, לצעוד! כל אחד והצעד שלו, לכן לא נסתפק בהרהור ובחרטה בלבד אלא נעשה מעשה ואז יפתחו לקראתנו שערי סיעתא דשמיא כי לפסיעה הזו מחכים בשמים והיא תפתח בפנינו את "השערים"...

"ושבתו בשלום אל בית אבי..." (כוז, כא)

מפרש רש"י: "שלם מן החטא", ומדוע לא כפשוטו שישוב בשלום לבית אביו? שאם כן היה צריך לומר: "והשיבני בשלום" כשם שאמר קודם "ושמרני", ונתן לי". מובן איפה, שאין זו תפילה להשם יתברך שיישיבנו בשלום לבית אביו במובן הפיזי, אלא הכוונה כאן שישוב "שלם מן החטא". וזה כבר תלוי באדם עצמו כי "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים", לפיכך נאמר "ושבתו", אני עצמי אשתדל שלא לפגום במעשי. לומר לנו, נכון הדבר שברוחניות זה תלוי בהשתדלות האדם אך יש לצרף לכך תפילה לסיוע ממרום כי המניעות והמכשולים רבים הם...

כוחן של עוגיות

מעשה שהיה

"אולי אשאל את אמא שלך איך מכינים את עוגיות השוקולד צ'יפס שלה? אם אתה כ"כ אוהב אותן, אז אולי גם אני אוכל להכינם" אמרה נחמה לבנימין בעלה. "אל תשאלי אותה... זה לא כ"כ חשוב..." בנימין השתק, נראה היה שסוד כמס עוטף את העוגיות הללו. נחמה לא שאלה יותר, היא האמינה שבבוא היום הוא כבר יספר לה. באותו יום חזר משה הביתה ובידו הפתק המוכר "משה לא יוכל להגיע לחדר ללא ליווי אחד ההורים", פתקים מסוג זה היו מוכרים להם יותר מדי לצערם.

בערב קרא גם בנימין את הפתק, הוא היה קצת נבוך, לא יודע מה לעשות, איך לדבר עם הילד, איך אפשר להבין מה עובר בראשו של בן ה-10 המתעקש להעמיד את סבלנותו של המלמד במבחן פעם אחר פעם. "אמא שלך שלחה עוגיות שוקולד צ'יפס. היתה חגיגה, הילדים אכלו, אבל שמרתי לך" אמרה נחמה. פניו של בנימין הוארו באחת כאילו לא היה עד לפני רגע כאוב ונסער, הגיע הזמן שאספר לך את סיפור עוגיות ה"שוקולד צ'יפס"!

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 4:37-4:38 * סוף זמן ק"ש 8:28-8:32

ציאת שבת: 5:08

ציאת שבת: 5:08

כניסת שבת: 4:17

הייתי ילד נחמד, קצת אוהב תעלולים, עלייתי לשיבה, מהר מאוד הבנתי שמתמיד גדול לא אהיה, אם אני רוצה להתבלט אוכל לעשות זאת בקלות בתחום הבדיחות והליצנות. היתה לי לשון שנונה מאוד, אמנם הייתי רגיש ומתחשב והבדיחות שלי לא הופנו כלפי אנשים, וכל זמן שהן נאמרו בזמן הארוחה או לפני השינה הן לא הפריעו לאיש, אולם קרה לא פעם שהמגיד שיעור הסביר איזה תוספות מוקשה וגילה כמה בחורים שיושבים מולי וצוחקים וזה היה מכעיס ומעצבן. בתחילה גערו בכולם, אח"כ גילו מיהו מוקד הרעש ואחראי להתפרצויות אלה, בהמשך גערו בי גם כשלא אני הייתי האחראי להפרעה. מהר מאוד קיבלתי מעמד לא מכובד בעיני הצוות הרוחני בשיבה, וגם בעיני חברי. לא הייתי דמות שכולם שואפים להיות כמותה, היו לי כמה חברים אך הם השתייכו לשוליים. העניינים הדרדרו בקצב מסחרר, אם ממילא מעירים לי וכל הפרעה מתקבלת כאילו אני טיפוס שלילי, אז בשביל מה להשקיע? באחת הפעמים הגזמתי וחרגתי מגבול הטעם הטוב, מצאתי את עצמי מהר מאוד באוטובוס המוביל הביתה, הרגשתי שזה בכל אופן אחרת, אני עומד לפני פרשת דרכים חדשה. לא היה אכפת לי כמעט מכלום, הדרך היפה רחוקה ממני ואילו אני תקוע בדרך של מהמורות ומכשולים ובה כנראה אמשיך לצעוד כל ימי.

תכננתי מה אומר להורי שיבקשו לשמוע הסברים להתנהגות המאוד לא בוגרת שלי. ישבתי והרהרתי כמה העולם קשה ורע, כמה הוא מתאכזר אלי, התקרבותי הביתה בצעדים מהירים ונחושים כשבראשי כבר מסתובבים תסריטים על מה יקרה בעשר דקות הבאות... אך שום דבר מכל זה לא קרה באמת. אמא עמדה בפתח דאוגה ומוטרדת, "שלוש בנימין, שמעתי שאתה לא מרגיש טוב, יש לך חום? כואב לך הראש? אתה באמת לא נראה טוב..."

הסתכלתי על אמא בתדהמה, על מה היא מדברת בכלל? אך אמא לא חשבה שמדובר במשחק, החלטתי שזה דוקא יכול להיות רעיון טוב. בשביל מה להיגרר לחיכוכים, לאכזב ולצער אם אפשר לא להרגיש טוב? נכנסתי למיטה, לא היה לי משהו מתאים יותר לעשות.

לאחר כשעה נכנסה אמא לחדר ובידה מגש עוגיות שוקולד צ'יפס "קח בנימין, הכנתי לך את העוגיות שאתה אוהב, אתה מרגיש יותר טוב?", "אני חושב שכן, מ... תודה רבה אמא על הדאגה". "אין בעד מה, אני מקווה שתהיה בסדר עד הערב" אמרה.

"עד הערב אהיה בסדר" אמרתי, אח"כ נזכרתי שמותר לי לחזור רק בעוד 3 ימים "אבל אם תרשי לי אשאר עוד קצת בבית, בסדר?", "בוודאי, בא תאכל קצת עוגיות, מיד שחזה אמרה לי שהתקשרו מהשיבה רצתי להכין אותן, תארתי לעצמי שאם אתה חולה בוודאי אין לך תאבון אבל את העוגיות של אמא תמיד אפשר לאכול, לא?", אמרה אמא בחיך, חיכתי אליה חזרה למרות שבפנים הלם בי קול "שקרן שכמוך, גונב את דעתה של אמא!" ניסיתי לעשות סדר במחשבות, התקשרו מהשיבה ורצו לשוחח עם ההורים לידע אותם בתעלולי הנסיך שלהם, חשבו בטעות שמדובר באמא, וחזה לא הבינה נכון מה הם אומרים והעבירה לאמא שחליתי, אמא הטובה והדואגת עשתה מיד הכל כדי לשפר את מצב רוחי. העוגיות היו טעימות במיוחד, טעמם חימם משהו בתוכי והביא נוחם ורגיעה. לאחר כמה דקות קמתי ממטתי ואמרתי לאמא שאני הולך ללמוד קצת בביה"כ. "מה פתאום, אתה חולה", אמרה, "זה בסדר, אני מרגיש יותר טוב", זה היה מוזר, זו היתה הפעם הראשונה שניהלתי ויכוח בכוון הזה. אחרי 3 ימים חזרתי לשיבה, אמא ארזה עבורי קופסא עם עוגיות, יצאתי מהבית כשאני מתכוון לעשות תפנית. כשהגעתי לשיבה, נכנסתי תחילה לחדרו של ראש השיבה, שוחחתי עימו ואמרתי לו בפתיחות שאני רוצה להתחיל דף חדש וביקשתי שיעזרו לי, והוא הבטיח לעזור.

כך פסעתי לאט ובטוח, ההורים שלי התחילו לקבל דרישות שלום אחרות, הייתי מלא רצון טוב, התברכתי בכישרונות ובעזרת ה' הצלחתי לעלות על דרך המלך, אחרי שהייתי בשלב האחרון שלפני סילוקי הסופי. שנתיים לאחר הסיפור הגעתי הביתה לשבת, ישבתי עם הורי וסיפרתי להם על אותה פעם "שהייתי חולה", ואמא כה טרחה למעני, הורי הקשיבו לסיפור ובסופו ראיתי דמעות נוצצות מעיניה של אמא. "אם היינו יודעים, היינו כועסים, אולי גוערים ואתה היית משיב..." "ואח"כ הייתי נפלט מהשיבה לשומקום" המשכתי בשקט.

אמא לא אמרה דבר, בעיניה האיר ניצוץ מוזר ואולי אמא דווקא כן ידעה? שתקנו שלושתנו. "עוגיות

השוקולד" - זו הסיסמא שרק אמא ואני מכירים, כשהיא רצתה לחמם את ליבי ולומר לי שהיא מקבלת אותי ללא תנאי וכמו שאני, היא שלחה לי את העוגיות הללו". בנימין השתתק, רעש קל נשמע, משה קם ממזיטתו והופיע במטבח, "רק רציתי לשתות". פתאום הסתכלה בו אמא וראתה אותו לגמרי, קטן כ"כ ומפוחד, "בוא שב כאן", קרבה כסא "ותספר לנו מה שלומך משה, אולי אמא תכין לך מחר עוגיות כאלו שאתה אוהב? עם שוקולד צ'יפס כאלו??"....

הלכות בדיקת דגים [ב]

פינת ההלכה

פירוט הדגים ודרכי בדיקתם

❖ דג סלומון [ב]

התולעים שמצויים בו ואופן הניקוי

❑ כינת הסלומון- הינה טפיל/תולעת שנצמדת לעור הדג מבחוץ ואינה חודרת לדג וכן מצויה באזור זימי הדג, צבע הטפיל שקוף נוטה לחום אדמדם ואורכו כ- 2 ס"מ ופחות. אופן הניקוי הכללי- לשטוף היטב ולשפשף את כל העור עם מברשת קשה, ואת הראש לפתוח ולנקות.

❑ אניסאקיס- הינה טפיל/תולעת שנמצאת בתוך בטן הדג ובבשר הדג עצמו, וצבעה שקוף. אופן הניקוי- אין אפשרות לנקותם מזה לכן אסור לאוכלו אלא אם כן הוא מיובא מנורבגיה או צ'ילה, היות שדגי הסלומון שמגיעים משם מוחזקים כנקיים מתולעים [מגיע מכלובי שביה].

דרך הניקוי מתולעים

* דג סלומון טרי שלם/חתוך/פרוס- כל דגי הסלומון הטריים המצויים בשווקים מגיעים מנורבגיה כך שבדג טרי אין תולעים בבשר הדג, וממילא אין הגבלה לקנות דג סלומון טרי בכל מקום [מ"מ צריך להיזהר ולוודא שלא מוכרים דג קפוא מופשר בתור דג טרי, לכן יש לקנות ממוכר נאמן שסומך עליו שלא מרמה בזה!]

מכל מקום יש את הבעיה של כינת הסלומון על עור הדג ולכן:

* אם מורידים את העור ואת הראש ומשליכים אותם, הדג נקי מתולעים.
* אם לא מורידים את העור- יש לשפשף חיצונית את עור הדג מכל הכוונים [גם במקומות שאין קשקשים] באמצעות סכין או מברשת קשה כולל הראש.

מהראש צריך להסיר את הזימים ולחתוך אותו לאורך ולרוחב ולשטוף ושפשף שפשוף קל תחת זרם מים.

* דג סלומון קפוא/מעושן שלם/חתוך/פרוס

- כשהוא באריזה סגורה- מותר לקנות רק כשמצוין על גבי האריזה שמיובא מנורבגיה או צ'ילה, אחרת אין לקנות או להשתמש.

ולגבי כינת הסלומון מספיק לשטוף היטב את כל עור הדג תוך שפשוף ביד בכל שטח העור [או להוריד את העור] [תולעת שני לגר"ס רווח ככך ב' עמ' קסז-קעא].

* דג סלומון טחון - בטחינה דקה מותר לאוכלו בכל הכשר, אף שלא ניקוהו.

* ביצי סלומון- רק בהשגחה מהודרת [הבאות בלבד: בד"צ בית יוסף, יורה דעה, עדה חרדית ירושלים שארית ישראל, מכון למצוות התלויות בארץ-הרב רווח] [תולעת שני לגר"ס רווח ככך ב' עמ' קסז].

❖ דג בקלה

* בקלה ים תיכונית/מרלו טרי- מאופיין בתולעי אניסאקיס המצויים בבטן הדג, טפילים חיצוניים על עור הדג וטפילים בראש הדג.

אופן הניקוי: הראש- יש להסיר [או לחילופין, לחצות את ראש הדג, להסיר את הזימים, הלשון ושאר איברי הפנים ולשטפו היטב תחת ברז מים תוך כדי שפשוף היטב]

בטן הדג- אחרי ניקוי הדג מאבריו הפנימיים יש להתבונן שלא נותרו תולעים [מפותלות כעין ספירלה] ובמידה ונמצאו יש לנקות את חלל הבטן עם סכין ובצמוד לשדרת הדג ולשטוף היטב.

עור הדג- להסירו [או לחילופין יש להתבונן חזותית ובעיקר באזור הסנפירים, צידי הבטן התחתונים, ובאזור הצוואר והזנב באם יש סימן אדום שמסמן פציעה של טפיל שחדר מבחוץ שאם כן יש לחטט אחריו עד עומק חצי ס"מ. בנוסף יש לגרד את כל עור הדג עם סכין גם במקום שאין קשקשים]

* "בקלה צעיר" קפוא- [נמכר שלם ללא ראש וללא קרביים] -מאופיין בתולעים על עור הדג

בשם לארנואקרה ובחלל הבטן יש ריבוי של תולעי אניסאקיס בדפנות בטן הדג.

אופן הניקוי: עדיף לא להשתמש בדג זה בגלל הקושי לנקותו [אפילו שיש הכשר מהודר אחר על זה אין לסמוך]

*ואם רוצים בכל זאת להשתמש יש לבצע את התהליך הבא:

יש להוציא את הטפיל עם העוגן שלו בתוך עור הדג כמו בבקלה ים תיכונית ויש מצב שבמפעל הורידו רק את החלק החיצון של הטפיל וחלק תקוע פנימה לכן יש להסתכל היטב ובמקום שיש פציעה יש לחטט לתוכו לעומק.

לגבי תולעים שבחלל הבטן-יש לנקות כמו בבקלה ים תיכונית

* **"פילה מרלוזה"** - מוחזק שיש תולעים בבשר הדג, בנוסף לתולעים המצויים על עור הדג ולכן: תוצרת ארגנטינה/דרום אפריקה - ללא עור מותר רק עם הכשר מהודר [בד"צ בית יוסף, בד"צ יורה דעה, בד"צ עדה חרדית (למעשה) בד"צ שארית ישראל, המכון למצוות התלויות בארץ - הרב שנאור ריוח] - שהוא בחזקת נקי מתולעים.

- עם עור אין לקנות אפילו עם הכשר מהודר- רק לטחינה.

תוצרת סין - בכל מקרה אין להשתמש אפילו עם הכשר מהודר [בין עסללא עור]-רק לטחינה
* ביצי בקלה - נגיעות גבוהה של תולעים ולכן אין להשתמש.

❖ דג סול / פוטית / פיונית / פלאונדר

תאורו ומאפייניו: משפחת הסולתיים היא משפחה גדולה מאוד

של מיני דגים בצבעים שונים שצורתם שווה, דהיינו גוף מאורך ושטוח דמוי סוליה ששני עיניו צמודות זו לזו, ברוב דגי הסול יש קשקשים, חלקם גדולים וניכרים מיד וחלקם קטנים וניכרים רק לאחר גירוד בציפורן, אולם יש דגים ששייכים למשפחה זו והם ללא קשקשים כלל [ואסורים, מצד סמני דג טהורים].
דגים אלו חיים בקרקעית הים, יש סוגים הגדלים בימות פינלנד, יש מארה"ב, יש מרוסיה, יש מסקנדינביה ויש מהולנד ועוד ארצות.

לארץ הוא מגיע בצורה של פילה קפוא [יש להקפיד לקנות רק ארוז עם השגחה, אז ודאי לנו שזהו סול הכשר מבחינת סמני דג טהור!]

התולעים שבו ודרך ניקוי: כל סוגי הסול נקיים מטפילים חיצוניים **אבל** יש תולעים מסוג אניסאקיס שמצויים בבשר הדג שאסורים.

ולכן: * אם הדג מתוצרת הולנד: הוא בחזקת נקי מתולעים.

* אם הדג מתוצרת שאר המדינות: הוא נגוע בתולעים בבשר הדג ואין להשתמש בו.

❖ דג זהבנון/פולוק

תאורו ומאפייניו: דג הזהבון הינו דג ים, מבנהו מאורך וגלילי ומקורו באלסקה. בדג זה משתמשים בתעשיית הדגים המעובדים כדג פילה

ובשיווק הדגים הקפואים והוא מגיע לארץ כפילה קפוא.

התולעים שבו ואופן הניקוי: יש תולעי אניסאקיס בבשר הדג שאסורים ולכן

יש לקנותו רק בהכשר מהודר עם חותם "נקי מתולעים וטפילים" [הכשר

מהודר מההכשרים הבאים שממילא ידאגו גם להוציא את התולעים שבבשר הדג

כבד"צ בית יוסף, בד"צ יורה דעה, בד"צ עדה חרדית י-ם, בד"צ שארית ישראל, המכון למצוות התלויות בארץ- הרב שנאור ריוח].

זמני תפילות בבי"כ חדש באשדוד בי"כ משכיל לדוד רח' אלכסנדר פן 9 אזור ה

שחרית: מנין א' - נץ (הודו 20 דקות קודם), מנין ב' 7:20 (הודו), מנין ג' 8:20 (הודו) **ערבית:** 8:30

שעור לגברים באשדוד בכל יום שלישי ב- 7:00 בערב פרשת שבוע ואקטואליה בבי"כ שבמתחם סטאר

סנטר (מאחורי יוחננוף) ב- 8:15 ערבית לפרטים: 050-3436004

בקשה למידע לגבי אחוז כמות היין ביינות, ולכן אנו מבקשים מאלו שעובדים ביקבים של השגחות אשכנזיות בלבד שידווחו לנו על כך לתועלת הרבים טל: 08-8644452

ניתן להשיג באיחוד בתשלום סמלי את חוברת חנוכה הצבעונית שכוללת סיפורים, השקפות, שירים וחידונים בנושא חנוכה מסודר לשמונה ימי החנוכה לפנות לטל: 08-8644452